

Region Gotland
Uppföljning av granskningar 2020–2021

2022-12-20

Uppföljning av granskningar 2020–2021

Rapport

Region Gotland

KPMG AB

2022-12-20

Antal sidor: 16

Region Gotland

Uppföljning av granskningar 2020–2021

2022-12-20

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Inledning/bakgrund	4
2.1	Syfte	4
2.2	Avgränsning	4
2.3	Revisionskriterier	4
2.4	Metod	5
3	Resultat av uppföljningen	5
3.1	Granskning av köp av huvudverksamhet HSN, 2020	5
3.2	Bedömning	7
3.3	Granskning av löner och ersättningar, 2020	8
3.4	Bedömning	9
3.5	Granskning av upphandling och inköp, 2021	9
3.6	Bedömning	13
3.7	Granskning av långsiktig finansiell planering, 2021	14
3.8	Bedömning	15

1 Sammanfattning

KPMG har av Region Gotlands revisorer fått i uppdrag att följa upp ett urval av revisionsrapporter från år 2020–2021. Syftet med uppföljningen är att följa upp och kartlägga vilka åtgärder som vidtagits med anledning av de synpunkter om förbättringar som revisorerna föreslagit i respektive revisionsrapport. Detta med anledning av att de granskningsinsatser som genomförs ska leda till att verksamheterna utvecklas. Granskningen omfattar ett urval av fyra granskningar. Följande granskningar har följts upp:

1. Köp av huvudverksamhet HSN, 2020
2. Löner och ersättningar 2020
3. Upphandling och inköp, 2021
4. Långsiktig finansiell planering, 2021

Vår sammanfattande bedömning är att regionen hörsammat en del av de rekommendationer som lämnats i samband med föregående granskningar. Bedömning efter uppföljning av respektive granskning återfinns under granskningarnas separata avsnitt.

Efter genomförd uppföljning av *Köp av huvudverksamhet HSN* rekommenderas hälso- och sjukvårdsnämnden att:

- färdigställa tidplan för införande av systemstöd för kontroll av fakturor,
- upprätta instruktion för systematisk dokumentation kring uppföljning och kontrollmoment
- fortsätta diskussion för avvikelseanalys av utomlänsvård.

Efter genomförd uppföljning av *Löner och ersättningar* lämnas inga rekommendationer.

Efter genomförd uppföljning av *Upphandling och inköp* rekommenderar vi regionstyrelsen att:

- fortsätta arbeta utifrån tidsplanen för implementeringen av styrdokumentet samt säkerställa att dessa styrdokument är välkända hos förvaltningarna.

Efter genomförd uppföljning av *Upphandling och inköp* rekommenderar vi barn- och utbildningsnämnden att:

- fortsatt initiera ett samarbete med upphandlingsenheten vid regionstyrelseförvaltningen angående risker kopplat till upphandling och inköp.

Efter genomförd uppföljning av *Upphandling och inköp* kvarstår samtliga rekommendationer som lämnats till tekniska nämnden i tidigare granskning:

- efter beslut om och revidering av styrdokument, säkerställa att styrdokumentet implementeras ändamålsenligt och är väl kända hos berörda tjänstepersoner,
- utifrån genomförd stickprovskontroll 1, säkerställa en hög leverantörs- och avtalstrohet. tillse att berörda tjänstepersoner genomför löpande utbildningar som säkerställer att de håller sig à jour avseende regler i lagstiftning och regionens egna styrdokument, samt risken för förekomsten av mutor och jäv.

Efter genomförd uppföljning av *Långsiktig finansiell planering* rekommenderas regionstyrelsen att:

- prioritera att färdigställa arbetet att ta fram långsiktiga finansiella mål som sträcker sig bortom en mandatperiod.

2 Inledning/bakgrund

2.1 Syfte

Syftet med uppföljningen är att följa upp och kartlägga vilka åtgärder som vidtagits med anledning av de bedömningar och rekommendationer som revisorerna lämnade i respektive revisionsrapport. Detta med anledning av att de granskningsinsatser som genomförs ska leda till att verksamheterna utvecklas.

2.2 Avgränsning

Granskningen redovisar nuläge under granskningstiden, höstterminen 2022.

Uppföljningen avser ett urval av verksamhetsrevisionsrapporter som genomfördes 2021–2021. Uppföljningen avser inte årsbokslut och delårsbokslut. Följande granskningar har följts upp:

1. Köp av huvudverksamhet HSN, 2020
2. Löner och ersättningar 2020
3. Upphandling och inköp, 2021
4. Långsiktig finansiell planering, 2021

Granskningen avser regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, barn- och utbildningsnämnden och tekniska nämnden. I respektive kapitel tydliggörs den eller de nämnder som respektive uppföljande granskningen avser.

2.3 Revisionskriterier

Revisionskriterier är de bedömningsgrunder som används vid granskningen för att avgöra om Regionens arbete sker ändamålsenligt och effektivt. Den uppföljande granskningen har utgått från de revisionskriterier som användes vid respektive granskning 2020–2021.

2.3.1 Köp av huvudverksamhet HSN

- Kommunallagen (2017:725)
- Lag om kommunal bokföring och redovisning (2018:597)
- Hälso-sjukvårdslagen (2017:30)
- Regionens styrande och stödjande dokument

2.3.2 Upphandling och inköp

- Kommunallag 6 kap. 6§
- Lag (2016:1145) om offentlig upphandling
- Inköbspolicy för Region Gotland, RF 2015-09-07, § 223

2.3.3 Långsiktig finansiell planering

- Kommunallag 6 kap. 6§
- Fastställda styrdokument inom regionen

2.3.4 Löner och ersättningar

— Revisionskriterier utgår från gällande lagstiftning inklusive övrig normgivning inom området samt interna styrande och stödande dokument.

2.4 Metod

Granskningen har genomförts genom skriftliga avstämningar med ansvariga tjänstepersoner inom berörda förvaltningar. Följande har skickats ut via e-post, som har utgångspunkt i de bedömningar och rekommendationer som lämnades vid respektive granskning. Här har respektive tjänsteperson fått i uppgift att skriftligen återkomma med svar på frågorna och inkomma med relevant dokumentation för att styrka vad som uppges. Granskning av dokumentation har genomförts i syfte att bekräfta genomförda åtgärder.

Berörda tjänstepersoner som deltagit vid arbetet med uppföljningen har givits möjlighet att faktagranska rapporten.

3 Resultat av uppföljningen

3.1 Granskning av köp av huvudverksamhet HSN, 2020

Iakttagelser

Bakgrund

Syftet med granskningen var att bedöma om hälso- och sjukvårdsnämnden har en tillräcklig intern kontroll avseende köpt vård samt om verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt med utgångspunkt i analyser om vilken vård som ska köpas. Granskningen ingick i revisionsplanen för år 2020 och avsåg hälso- och sjukvårdsnämnden. Följande revisionsfrågor studerades:

- Finns en tydlighet i vilken vård som ska köpas och i vilken omfattning det ska ske? (Finns analyser av vilken vård som ska köpas ur ett kvalitetsperspektiv och vilken vård som ska köpas av andra skäl?)
- Är budgeterade nivåer för köpt vård rimlig med hänsyn till exempelvis kapacitetsbrist inom regionen och politiska ambitioner att hålla en god tillgänglighet?
- Finns tydliga rutiner vad gäller remisshantering - går det att följa en remiss (från beslut om att remittera till remissbekräftelse)?
- Finns tydliga rutiner i fakturahanteringen - vem/vilka går bedömningar av faktura, kontroller av det medicinska innehållet, utbetalningsrutiner, stickprovskontroller?
- Finns det kontroller att den vård som köps är i enlighet med vad som planerades att köpas?
- Har hälso- och sjukvårdsnämnden kontroll på utvecklingen av användandet av läkarbesök över nätet samt de kostnader som följer med detta?
- Sker analyser av eventuella avvikelser från budget och planer?
- Finns ändamålsenliga rutiner för en tydlig rapportering till nämnd avseende köpt vård?

Den sammanfattande bedömningen var att hälso- och sjukvårdsnämnden inte har en tillräcklig intern kontroll avseende köpt vård samt att verksamheten bedrivs på ett inte ändamålsenligt sätt med utgångspunkt i analyser om vilken vård som ska köpas.

Följande rekommendationer lämnades i samband med granskningen:

- Tillse att budget för utomlänsvård är realistiskt satt och bygger på såväl historisk analys som omvärldsanalys.
- Försäkra sig om att systemstödet för kontroll av fakturor för utomlänskostnader är ändamålsenligt.
- Tillse att kontrollmoment för systematisk uppföljning av fakturerade kostnader, till exempel genom stickprov, görs för utomlänsvård. Dessa kan med fördel kopplas till nämndens internkontrollplan.
- Säkerställa att övergripande uppföljning av köpt utomlänsvård mot behovsanalys genomförs med regelbundenhet.
- Försäkra sig om att redovisade avvikelseanalyser för utomlänsvård vid ordinarie uppföljningstillfällen är tillräckligt utförliga avseende bland annat vilken verksamhet som driver kostnader.

3.1.1 Uppföljning av granskningen

3.1.1.1 *Tillse att budget för utomlänsvård är realistiskt satt och bygger på såväl historisk analys som omvärldsanalys*

I den tidigare granskningen rekommenderades hälso- och sjukvårdsnämnden att tillse att budget för utomlänsvård är realistisk satt och bygger på historisk analys och omvärldsanalys. Nämnden uttrycker att det finns en medvetenhet kring att budgetramarna inte är tillräckliga utifrån historisk analys och omvärldsanalys, men också en ambition att upprätta mer realistiska budgetar för utomlänsvården. Detta syns genom att regionstyrelsen har beviljat tilläggsanslag för att täcka avvikelser i budget enligt nedan.

I internbudget 2020 ökades budgeten för utomlänsvård kraftigt med hjälp av ett tillfälligt budgettillskott som nämnden begärt för att möta de kraftiga prisökningarna av köpt vård från Region Stockholm i nytt avtal från 2020. Inför budget 2021 höjdes återigen budgeten för köpt vård, nu med den indexuppräknings som nämnden tilldelats som kompensation för externa avtal, där nu också utomlänsvården räknats in. Det tillfälliga budgettillskottet om 20 mkr som nämnden beviljades inför budget 2020 med anledning av prisökningarna inom Region Stockholm och som är bestående, beviljades inte som tillskott i budgetramen för 2021. Det tillfälliga ramtillskottet 2020 bidrog till en positiv avvikelse om 0,5 mkr. Indexuppräknings för 2021 samt Covid-bidrag till positiv avvikelse om 3,9 mkr. Ett par mycket dyra vårdtillfällen har under 2022 bidragit till en prognostiserad negativ avvikelse uppskattad till 19 mkr för utomlänsvård. Regionstyrelsen har beviljat tilläggsanslag för att täcka avvikelsen.

3.1.1.2 *Försäkra sig om att systemstödet för kontroll av fakturor för utomlänskostnader är ändamålsenligt*

I samband med tidigare granskning har förvaltningen angivit att dialog och diskussion ska föras med regionstyrelseförvaltningen gällande sårbarheten vid kontroll av fakturor. Detta för att försäkra sig om att systemstödet för kontroll av fakturor för utomlänskostnader är ändamålsenligt. En dialog har påbörjats men inte resulterat i någon åtgärd i dagsläget. Hanteringen är fortsatt sårbar, då endast en person gör den initiala kontrollen av fakturorna. Diskussioner om hur man kan minska den manuella fakturahanteringen genom ett införande av systemstöd har initierats, men det finns ännu ingen tidplan för när systemet beräknas vara färdigt för användning. Därför kan ingen slutsats dras kring om systemet är ändamålsenligt.

3.1.1.3 *Tillse att kontrollmoment för systematisk uppföljning av fakturerade kostnader, till exempel genom stickprov, görs för utomlänsvård. Dessa kan med fördel kopplas till nämndens internkontrollplan.*

Nämnden blev vidare rekommenderad att tillse att kontrollmoment för systematisk uppföljning av fakturerade kostnader görs för utomlänsvård. Förvaltningen uppger att lagstiftning, policys och behörighet har begränsat i vilken utsträckning uppföljning av huruvida fakturorna har korrekt periodisering kan göras. Vidare framkommer att fokuset på kontroller har blivit större efter tidigare genomförd granskning vilket resulterat i fler kontroller, dock utan systematik och dokumentation. I andra ord har revisionen lett till ökad medvetenhet avseende kontrollmoment, men det finns idag inga ändamålsenliga kontrollmoment eller systematik kring dokumentation. Arbetet att åtgärda detta har påbörjats enligt uppgift från hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

3.1.2 *Säkerställa att övergripande uppföljning av köpt utomlänsvård mot behovsanalys genomförs med regelbundenhet.*

Nämnden blev rekommenderad att säkerställa att övergripande uppföljning av köpt utomlänsvård mot behovsanalys genomförs regelbundet. Förvaltningen uppger att analyser av behov görs kontinuerligt med reservation för att mer djupgående analyser inte kan göras då det finns risk att röja känsliga uppgifter.

3.1.2.1 *Försäkra sig om att redovisade avvikelseanalyser för utomlänsvård vid ordinarie uppföljningstillfällen är tillräckligt utförliga avseende bland annat vilken verksamhet som driver kostnader.*

Förvaltningen uppger att det är ett ständigt förbättringsarbete att redovisa avvikelseanalyser för utomlänsvård. Förvaltningen har i budgetdialog inför 2023 redovisat för nämnden de avvikelser som observerats och diskuterat ändringar inför nästkommande år. Det beskrivs dock att de resurser som finns för analys och uppföljning är mycket begränsade och att det finns utrymme för förbättring.

3.2 Bedömning

Vår bedömning är att nämnden till viss del hörsammat de rekommendationer som lämnats i samband med tidigare granskning. Vi ser positivt på att nämnden justerar budget utifrån omvärldsanalys men vi ser inget i inkomna svar rörande historisk analys. Likaså är det positivt att nämnden säkerställer att övergripande uppföljning av köpt utomlänsvård mot behovsanalys genomförs i den mån det är möjligt utan att röja känsliga uppgifter.

Däremot har nämnden inte vidtagit åtgärder för att försäkra sig om att systemstödet för kontroll av fakturor är ändamålsenligt. En dialog har påbörjats men inte resulterat i någon åtgärd i dagsläget. Hanteringen är fortsatt sårbar, då endast en person gör den initiala kontrollen av fakturorna. Vi ser positivt på att diskussioner kring att ändra detta initierats, men vi bedömer att rekommendationen kvarstår.

Vi ser positivt på att fokus har riktats mot kontroll och uppföljning sedan tidigare utförd granskning och den medvetenhet kring vikten av detta som återfinns hos förvaltningen. Vi ser att ämnet lyfts för diskussion och att förbättringsarbete initieras. Det finns dock ännu ingen systematisk dokumentation kring kontrollmoment.

Vidare har regionen fört diskussioner kring avvikelseanalys vilket är positivt, men vi observerar att det fortfarande finns utvecklingsområden gällande redovisning av avvikelseanalyser för utomlänsvård och att det råder brist på resurser för att ta itu med detta. Vi bedömer därmed att rekommendationen kvarstår.

3.2.1 Rekommendationer

Efter genomförd uppföljning rekommenderas hälso- och sjukvårdsnämnden att:

- färdigställa tidplan för införande av systemstöd för kontroll av fakturor,
- upprätta instruktion för systematisk dokumentation kring uppföljning och kontrollmoment,
- fortsätta diskussion för framtagande av avvikelseanalys för utomlänsvård.

3.3 Granskning av löner och ersättningar, 2020

lakttagelser

Bakgrund

Syftet med granskningen var att besvara följande revisionsfråga: *Är den interna kontrollen avseende hantering av löner och lönerelaterade avgifter tillräcklig?* Granskningen ingick i revisionsplanen för år 2020 och avsåg regionstyrelsen.

Den sammanfattande bedömningen var att regionstyrelsens interna kontroll avseende hantering av löner och lönerelaterade avgifter inte är helt tillräcklig utifrån avstämning mot uppställda kontrollmål. Genomförda verifieringar av nyckelkontroller visade inte på några direkta avvikelser, dock bedömdes det som en stor brist i den interna kontrollen att chefer inte attesterar tid- och avvikelserapporter innan lönekörning.

Följande rekommendationer lämnades i samband med granskningen:

- överväga att införa en ytterligare attest i lönerutinen, som innebär att tid- och avvikelserapporter som ej attesterats i tid inför första inläsningen eskaleras till en högre chef,
- fortsätta det påbörjade arbetet med att tydliggöra och dokumentera samtliga HR-processer inklusive lönerutinen, samt säkerställa att dessa processer och rutiner implementeras och kommuniceras med berörda verksamheter.

3.3.1 Uppföljning av granskningen

3.3.1.1 *Överväga att införa en ytterligare attest i lönerutinen, som innebär att tids- och avvikelserapporter som ej attesteras i tid inför första inläsningen eskaleras till en högre chef*

Enligt uppgift på regionstyrelseförvaltningen har förvaltningen och HR-avdelningen under 2021 följt upp varje månad med avvikelserapportering till närmaste högre chef och HR-chef gällande tid- och avvikelserapporter som ej är attesterade. Detta uppges i regionstyrelseförvaltningens svar i samband med denna uppföljningsgranskning, men det har inte inkommit någon ytterligare dokumentation som styrker att detta har skett. De beskrivs vidare att detta sker via en digital lösning för att underlätta uppföljningen enligt förvaltningen, samt att information kommer att ges övergripande på ledningsnivå gällande denna rutin.

3.3.1.2 *Fortsätta det påbörjade arbetet med att tydliggöra och dokumentera samtliga HR-processer inklusive lönerutinen, samt att säkerställa att dessa processer och rutiner implementeras och kommuniceras med berörda verksamheter.*

Regionstyrelseförvaltningen och HR-avdelningen jobbade under 2021 med samtliga HR-processer enligt uppgift från förvaltningen. Löneenheten prioriterade vidare arbetet med att dokumentera nyckelkontrollerna i samband med löneutbetalningsprocessen. I

samband med detta har även en rutin tagits fram kring hur genomförda kontroller ska dokumenteras så att de är spårbara.

3.4 Bedömning

Rekommendationen att överväga att införa en attest i lönerutinen, som innebär att tid- och avvikelserapportering som ej attesteras i tid inför första inläsningen eskaleras till en högre chef har hörsammats då en rutin för detta tagits fram.

Likaså har rekommendationen kring att fortsätta arbetet med att tydliggöra och dokumentera nämnda områden hörsammats. Arbetet med att dokumentera nyckelkontrollerna i samband med löneutbetalningsprocessen har prioriterats och en rutin för hur genomförda kontroller ska dokumenteras har även tagits fram.

Vi noterar att de svar som inkommit i samband med uppföljningen av denna granskning berör åtgärder som genomförts under 2021. Vi har inte fått ta del av någon uppdaterad information rörande vad regionen arbetat med avseende löner och ersättningar under år 2022, varför vi inte kan uttala oss om detta.

3.4.1 Rekommendationer

Inga rekommendationer lämnas.

3.5 Granskning av upphandling och inköp, 2021

lakttagelser

Bakgrund

Syftet med granskningen var att bedöma om regionens upphandlingsverksamhet är ändamålsenlig och effektiv i förhållande till regionens verksamheter. Granskningen syftade även till att bedöma om rutiner och processer i rimlig utsträckning säkerställer att lagen om offentlig upphandling (LOU) samt regionens egna styrdokument på området följs. Granskningen ingick i revisionsplanen för år 2021.

Granskningen besvarade följande revisionsfrågor:

- Vilka rutiner finns för att säkerställa att gällande beloppsgränser beaktas vid inköp?
- Är regionens upphandlingsstödsenhet så organiserad och omfattande att uppgiften att utveckla och tillhandahålla en effektiv upphandlingsprocess kan uppfyllas?
- Finns kontroller implementerade för att säkerställa att gränsen för direktupphandlingar inte överskrids?
- Finns rutiner fastställda för hur uppföljning och utvärdering av ingångna avtal ska ske?
- Hur sker kontroll av avtals- och leverantörstrohet och eventuell avvikelserapportering?
- Har enskilda inköp föregåtts av upphandling som efterlever gällande regelverk?
- Hur bedöms risken för förekomsten av mutor och jäv i samband med upphandlingar och hur hanteras eventuella jävsförhållanden vid upphandlingar?

Granskningen omfattade regionstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden samt tekniska nämnden.

Följande rekommendationer lämnades till regionstyrelsen:

- besluta om riktlinjer för direktupphandlingar. Riktlinjerna kan med fördel vara en del av regionens riktlinjer för upphandling,

- att i samband med revidering av styrdokument tydliggöra roll- och ansvarsfördelningen avseende uppföljning av upphandlingar, samt säkerställa att styrdokumentet implementeras ändamålsenligt och är väl kända hos berörda tjänstepersoner,
- utifrån resultatet av genomförd stickprovskontroll 1, säkerställa en hög leverantörs- och avtalstrohet,
- tillse att berörda tjänstepersoner genomför löpande utbildningar som säkerställer att de håller sig à jour avseende regler i lagstiftning och regionens egna styrdokument, samt risken för förekomsten av mutor och jäv,
- se över om en löpande rapportering avseende avtals- och leverantörstrohet är möjlig.

Efter genomförd granskning rekommenderades barn- och utbildningsnämnden att:

- efter beslut om och revidering av styrdokument, säkerställa att styrdokumentet implementeras ändamålsenligt och är väl kända hos berörda tjänstepersoner,
- utifrån genomförd stickprovskontroll 1, säkerställa en hög leverantörs- och avtalstrohet,
- tillse att berörda tjänstepersoner genomför löpande utbildningar som säkerställer att de håller sig à jour avseende regler i lagstiftning och regionens egna styrdokument, samt risken för förekomsten av mutor och jäv,
- inom ramen för internkontroll överväga risker kopplat till upphandling och inköp.

Efter genomförd granskning rekommenderades tekniska nämnden att:

- efter beslut om och revidering av styrdokument, säkerställa att styrdokumentet implementeras ändamålsenligt och är väl kända hos berörda tjänstepersoner,
- utifrån genomförd stickprovskontroll 1, säkerställa en hög leverantörs- och avtalstrohet. tillse att berörda tjänstepersoner genomför löpande utbildningar som säkerställer att de håller sig à jour avseende regler i lagstiftning och regionens egna styrdokument, samt risken för förekomsten av mutor och jäv.

3.5.1 Uppföljning av granskningen

3.5.2 Regionstyrelsen

3.5.3 *Besluta om riktlinjer för direktupphandlingar. Riktlinjerna kan med fördel vara en del av regionens riktlinjer för upphandling.*

Regionstyrelsen blev rekommenderad att besluta om riktlinjer för direktupphandlingar. Upphandlingsstödenheten på Region Gotland har under 2021 och 2022 reviderat de styrande dokumenten för inköp och upphandling. Resultatet blev inköspolicy ¹, riktlinjer för inköp ² och riktlinjer för direktupphandlingar ³. Samtliga dokument är beslutade 2022 och gäller för samtliga nämnder.

3.5.4 *Att i samband med revidering av styrdokument tydliggöra roll- och ansvarsfördelningen avseende uppföljning av upphandlingar, samt säkerställa att*

¹ Inköspolicy, fastställd av regionfullmäktige 2022-06-20.

² Riktlinjer inköp, fastställd av regionstyrelsen 2022-04-27.

³ Riktlinje direktupphandling, fastställd av regionstyrelsen 2022-04-27.

styrdokumenten implementeras ändamålsenligt och är väl kända hos berörda tjänstepersoner.

Vidare rekommenderades regionstyrelsen att i samband med revidering av styrdokument tydliggöra roll- och ansvarsfördelningen avseende uppföljning av upphandlingar, samt säkerställa att styrdokumenterna implementeras ändamålsenligt och är väl kända hos berörda tjänstepersoner. I inköspolicy⁴ och inköpsriktlinjer har roller och ansvar förtydligats avseende upphandlingar och uppföljning. Exempelvis beskrivs vad nämnderna respektive upphandlingsstödsenheten har för ansvar. Även grupper och roller så som inköpsråd, strategiskt respektive taktiskt upphandlingsråd, avtalsansvarig, inköpssamordnare och upphandlare har definierats.

Regionstyrelseförvaltningen uppger att det finns en plan för att implementera styrdokumenterna ändamålsenligt. Det beskrivs att planen baseras på en intresseanalys, och informationen anpassas utifrån de olika intressenternas behov. Samtliga förvaltningsledningar får en presentation av upphandlingschef tillsammans med medarbetare inom upphandlingsstödsenheten. Vidare informeras ytterligare ett antal identifierade målgrupper som har särskilt intresse av de styrande dokumenterna. Det åligger respektive nämnd och tjänsteperson att säkerställa efterlevnad av policy och riktlinjer. Upphandlingschefens informationstillfällen beskrivs av regionstyrelseförvaltningen som något som bidrar till ändamålsenlig styrning.

3.5.5 *Utifrån resultatet av genomförd stickprovskontroll 1, säkerställa en hög leverantörs- och avtalstrohet.*

I tidigare granskning rekommenderades regionstyrelsen vidare att utifrån resultatet av genomförd stickprovskontroll säkerställa en hög leverantörs- och avtalstrohet. Regionstyrelseförvaltningen uppger att det sedan 2021 pågår en översyn över systemstöd för hela inköpsprocessen. Det uppges bland annat att Region Gotland under oktober 2022 har annonserat en upphandling för verksamhetssystem för upphandling och avtal som ett led i detta arbete, och att faktura och e-handelssystemet ska bytas ut under november 2022. Detta menas bidra till förbättrade möjligheter att säkerställa ökad avtalstrohet som en följd av förbättrade e-handelsmöjligheter och effektivare köp. Utöver arbetet med att säkerställa ändamålsenliga systemstöd anger regionstyrelseförvaltningen att det också pågår ett löpande arbete med att öka inköpsmognaden och beställarkompetensen på Region Gotland.

3.5.6 *Tillse att berörda tjänstepersoner genomför löpande utbildningar som säkerställer att de håller sig à jour avseende regler i lagstiftning och regionens egna styrdokument, samt risken för förekomsten av mutor och jäv.*

Hösten 2021 genomförde teknikförvaltningen tillsammans med upphandlingsstödsenheten en utbildningsinsats inom sekretess i upphandling, avtalstrohet, mutor och korruption enligt uppgift i tjänsteskrivelse. Ett stort antal medarbetare inom teknikförvaltningen genomförde utbildningen enligt uppgifter från regionstyrelseförvaltningen.

Region Gotland har vidare fattat beslut om att utöka tiden för utbildning inom inköp för blivande chefer. Regionstyrelseförvaltningen uppger att det inte finns ett skriftligt beslut rörande detta. Det beskrivs i stället att ett behov av utbildning på detta område identifierats, varför kursarrangörerna inom HR utökade dessa utbildningspass och förmedlat den utökade tiden till Upphandlingsenheten. Det framgår att den utbildning som ges till chefer kontinuerligt anpassas efter identifierade behov. Under utbildningen diskuteras lagstiftning såväl som mutor och jäv. Vidare erbjuder

---

⁴ Inköspolicy, fastställd av regionfullmäktige 2022-06-20.

upphandlingsstödsenheten ytterligare fördjupad utbildning i ämnet. Upphandlingsstödsenheten har ett nära samarbete med Region Gotlands övriga juridiska kompetens och hänvisar även förvaltningarna till dem vid frågor kring mutor, jäv och korruption. Under hösten 2022 gjorde upphandlingsstödsenheten en kartläggning över utbildningsbehov inom inköp och upphandling. Detta för komma med förslag på utbildningsinsatser och utbildningar till förvaltningarna. Detta ska resultera i en sammanställning och därefter ska förslag på utbildningspaket presenteras för ledningen enligt uppgift från regionstyrelseförvaltningen.

3.5.7 *Se över om en löpande rapportering avseende avtals- och leverantörstrohet är möjlig.*

Regionstyrelsen rekommenderades avslutningsvis att se över om en löpande rapportering avseende avtals- och leverantörstrohet är möjlig. Svar från förvaltningen är att möjligheter till löpande rapportering ingår i arbetet som beskrivs ovan angående inköp och e-handel då mätbarhet i olika former såsom så kallad spendanalys, KPI:er samt avtal inkluderas och ses över. Upphandlingsstödsenheten initierar också ett uppdrag för att möjliggöra god mätbarhet av affärs- respektive samhällsnytta. Detta med målet att stödja mätbarhet i Region Gotlands inköpsverksamhet enligt uppgift från förvaltningen.

3.5.8 **Barn- och utbildningsnämnden**

3.5.9 *Efter beslut om och revidering av styrdokument, säkerställa att styrdokument implementeras ändamålsenligt och är väl kända hos berörda tjänstepersoner.*

Barn- och utbildningsnämnden rekommenderades i samband med tidigare granskning att efter beslut om och revidering av styrdokument, säkerställa att styrdokument implementeras ändamålsenligt och är väl kända hos berörda tjänstepersoner. Enligt uppgift från utbildnings- och arbetslivsförvaltningen informeras chefskåren och administrativ personal om revidering och beslut rörande riktlinjer och styrdokument.

3.5.10 *Utifrån genomförd stickprovskontroll 1, säkerställa en hög leverantörs- och avtalstrohet*

För att bemöta rekommendationen om att utifrån genomförd stickprovskontroll säkerställa en hög leverantörs- och avtalsfrihet uppger förvaltningen att det nya fakturahanterings- och e-handlingssystemet som regionstyrelseförvaltningen arbetar med förväntas bidra till stärkt effektiviserad kontroll av inköp. Förvaltningen uppger vidare att det i dagsläget finns svårigheter med att kontrollera leverantörs- och avtalstroheten, varför förvaltningen ser möjligheter med att ett nytt system med ökad kontroll av nämndens verksamhet gäller upphandling, avtal och leverantörstrohet.

3.5.11 *Tillse att berörda tjänstepersoner genomför löpande utbildningar som säkerställer att de håller sig à jour avseende regler i lagstiftning och regionens egna styrdokument, samt risken för förekomsten av mutor och jäv*

För att tillse att berörda tjänstepersoner genomför löpande utbildningar som säkerställer att de håller sig uppdaterade avseende regler och lagstiftning och regionens styrdokument samt risken för mutor och jäv har barn- och utbildningsnämnden i internkontrollplanen inkluderat kontrollområdet "förebyggande arbete kring mutor och korruption". Detta uppges i förvaltningens svar i samband med denna uppföljningsgranskning, men internkontrollplanen har inte inkommit i samband med granskningen. Förvaltningen har tagit fram ett förenklat informationsmaterial som förklarar, beskriver och hänvisar till ytterligare fördjupning inom ämnet. Utbildnings- och

arbetslivsförvaltningens chefer har delgetts informationen med uppdrag att föra informationen vidare ner i organisationen.

3.5.12 *inom ramen för internkontroll överväga risker kopplat till upphandling och inköp.*

Förvaltningen har vidare arbetat inom ramen för internkontroll för att överväga risker kopplat till upphandling och inköp. Med risker menas här att inköp och upphandling utanför ramavtal kan medföra att varor, tjänster och entreprenader inte köps med rätt kvalitet, till rätt kostnad, samtidigt som det inte tas hänsyn till sociala, etiska och miljömässiga krav. Skadeståndskrav kan även föreligga då inköp görs från annan leverantör än avtalad. För att komma till rätta med ovan ser utbildnings- och arbetslivsförvaltningen positivt på ett samarbete med upphandlingsenheten vid regionstyrelseförvaltningen.

3.5.13 **Tekniska nämnden**

Tekniska nämnden har trots påminnelser uteblivit med svar i samband med denna uppföljningsgranskning.

3.6 **Bedömning**

Vår bedömning är att regionstyrelsen och barn- och utbildningsnämnden har hörsammat samtliga rekommendationer som lämnats i samband med ordinarie granskning. Vi ser dock att en del påbörjade arbeten inte är färdiga ännu, varför vi lämnar rekommendationer rörande att fortsätta det goda arbetet.

Vi har inte mottagit tekniska nämndens svar angående vidtagna åtgärder till följd av tidigare givna rekommendationer, varför vi inte kan göra en bedömning angående om de har hörsammat rekommendationerna. Därför kvarstår samtliga rekommendationer som lämnats i samband med tidigare granskning.

3.6.1 **Rekommendationer**

Vi rekommenderar regionstyrelsen att:

- fortsätta arbeta utifrån tidsplanen för implementeringen av styrdokumentet samt säkerställa att dessa styrdokument är välkända hos förvaltningarna

Vi rekommenderar barn- och utbildningsnämnden att:

- fortsatt initiera ett samarbete med upphandlingsenheten vid regionstyrelseförvaltningen angående risker kopplat till upphandling och inköp.

Samtliga rekommendationer som lämnats till tekniska nämnden i tidigare granskning kvarstår:

- efter beslut om och revidering av styrdokument, säkerställa att styrdokumentet implementeras ändamålsenligt och är väl kända hos berörda tjänstepersoner,
- utifrån genomförd stickprovskontroll 1, säkerställa en hög leverantörs- och avtalstrohet. Tillse att berörda tjänstepersoner genomför löpande utbildningar som säkerställer att de håller sig à jour avseende regler i lagstiftning och regionens egna styrdokument, samt risken för förekomsten av mutor och jäv.

3.7 Granskning av långsiktig finansiell planering, 2021

lakttagelser

Bakgrund

Det övergripande syftet med granskningen var att bedöma om regionen har en långsiktig finansiell planering och om den tar tillräckliga hänsyn till de demografiska förändringar som väntas de närmast kommande tio åren. Granskningen ämnade även kontrollera huruvida berörda regelverk efterlevs. Granskningen ingick i revisionsplanen för år 2021 och avsåg regionstyrelsen.

Den sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte var att regionen saknar en sammanhållen långsiktig finansiell strategi. Analyser och prognoser har gjorts, men på kortare sikt än vad man kan kalla långsiktig, även om utblickar och simuleringar görs för flera tunga kostnadsposter och dess påverkan på den finansiella målen.

Utifrån bedömningen och slutsats rekommenderades regionstyrelsen att:

- utforma, utifrån de prognoser som görs, en sammanhållen och långsiktig finansiell strategi där regionens finansiella mål får en tydlig styreffekt på drift och investeringar. D.v.s. låt de finansiella målen ligga fast över tid och utforma dem bilda grunden till en strategi för att bibehålla och stärka nivån på dem,
- identifiera och påskynda effektiviseringsprojekt i de verksamheter där det bedöms genomförbart. Det skulle avsevärt minska risken att de framtida planerade investeringarna inverkar menligt på regionens ekonomi och de finansiella målen.

3.7.1 Uppföljning av granskningen

3.7.1.1 *Utforma, utifrån de prognoser som görs, en sammanhållen och långsiktig finansiell strategi där regionens finansiella mål får en tydlig styreffekt på drift och investeringar. D.v.s. låt de finansiella målen ligga fast över tid och utforma dem bilda grunden till en strategi för att bibehålla och stärka nivån på dem.*

Regionstyrelsen rekommenderades i tidigare granskning att utifrån prognoser utforma en sammanhållen långsiktig finansiell strategi där finansiella mål får en tydlig styreffekt på drift och investeringar. I svar från förvaltningen i samband med denna uppföljningsgranskning framkommer att arbetet rörande detta fortfarande pågår, och att förvaltningen har för avsikt att ta fram ett förslag på finansiella mål som gäller för längre tid än bara en mandatperiod. Regionstyrelseförvaltningen uppger att de i praktiken haft långsiktiga ekonomiska mål. Ledstjärnan har varit att "ekonomin är uthållig och i balans ur ett generationsperspektiv" under en lång rad år. Exempelvis framgår i budgeten för 2014 en framgångsfaktor som heter god ekonomisk hushållning med målnivåerna.

3.7.1.2 *Identifiera och påskynda effektiviseringsprojekt i de verksamheter där det bedöms genomförbart. Det skulle avsevärt minska risken att de framtida planerade investeringarna inverkar menligt på regionens ekonomi och de finansiella målen.*

Vidare lämnades en rekommendation kring att identifiera och påskynda effektiviseringsprojekt i de verksamheter där det bedöms genomförbart. Enligt svar från regionstyrelseförvaltningen i samband med denna uppföljningsgranskning har förvaltningen arbetat med flera olika effektiviseringsarbeten såsom bland annat framtagande av effektiviseringsprogram 2020–2022⁵. Enligt uppgift från regionstyrelseförvaltningen finns ingen samlad redovisning eller utvärdering av

⁵ Effektiviseringsprogram 2020–2022, fastställd av regionstyrelsen. Beslutsdatum saknas.

effektiviseringsprogrammet effekter ännu, men en slutrapport som ska redogöra för detta tas fram vid tillfället för uppföljningen. Regionstyrelseförvaltningen uppger vidare att en utgångspunkt för effektiviseringarna har varit kostnadsjämförelserna och målet med det treåriga effektiviseringsprogrammet har varit att bedriva en verksamhet med god kvalitet och stabil ekonomi samt att det ska finnas en budget för oförutsedda händelser.

3.8 Bedömning

Vi bedömer att regionstyrelsen till hörsammat rekommendationerna i samband med tidigare granskning. Vi ser positivt på att regionstyrelsen fortsatt arbetar att ta fram långsiktiga finansiella mål samt att förvaltningarna arbetat med flertal effektiviseringsprojekt.

3.8.1 Rekommendationer

Vi rekommenderar regionstyrelsen att:

- prioritera att färdigställa arbetet att ta fram långsiktiga finansiella mål som sträcker sig bortom en mandatperiod.

2022-12-20

KPMG AB

Mats Lundberg
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Klara Löwenberg
Kommunal yrkesrevisor

Isabel Vingren
Kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.